MAHREZ BİN HALEF

Tunus'ta yetişen Mâlikî mezhebi âlimlerinden. İsmi, Mahrez bin Halef bin İsmâil bin Yezbû bin Hanzala bin Yezîd Abdurrahmân bin Ebû Bekr'dir. 342 (m. 953) senesinde Avyana kasabasında doğdu. 423 (m. 1032) senesinde râfîzilerin ayaklanmasında şehîd edildi, ilmini, Tunus ve çevresinde bulunan şehirlerdeki zamanın âlimlerinden öğrendi. Tahsilini tamamlayıp, ilimde yetiştikten sonra, kendi evinde talebelere ders vermeye başladı, ömrünü, Kur'ân-ı kerîm, fıkıh ve diğer ilimlerle ilgili husûsları insanlara anlatmakla geçirdi. Bir medrese hâline getirdiği evinde, fakirleri, garipleri ve kimsesizleri koruyup yardımcı olurdu. Onların dertlerine ortak olup, müşkillerini hallederdi. Onun vâsıtası ile, Mâlikî mezhebi o bölgede yayıldı.

Mâhrez bin Halef, Tunus ve çevresindeki şehirlerde Ehl-i sünnet i'tikâdının öğretilmesinde ve yayılmasında çok hizmet edip, rehberlik yapmıştı. Bu husûsta muhaliflere karşı ilmi ile mücâdele verdiği gibi, onların kuvvete ve zorbalığa başvurmaları karşısında da bizzat çarpışarak hizmet etmiş ve böyle bir mücâdele neticesinde muhalifler tarafından şehîd edilmiştir, ömrünün son otuz senesi, Mısır'da Fatımî Devleti ile Tunus'ta Sonharciyye ve Kartaca bölgesinde devlet kurmuş olan Râfîzîlerle mücâdele etmekle geçmiştir.

409 (m. 1018) yılında Râfizîlere karşı son olarak büyük bir ayaklanma oldu. O gün diğer Sünnî âlimler de, önceden haberleşilmediği halde, Mâhrez bin Halefin kerâmeti, olarak bu ayaklanmaya katıldılar.

Mâhrez bin Halef'in önderliğinde Râfizîler mağlûb edildi.

Şöyle anlatılır: Mâhrez bin Halef Mısır'da bulunurken, yolda Râfizî halîfesinin vezirine rastladı. Vezir hıristiyan idi. Vezir bir ara câmiye girdi. Mâhrez bin Halef derhal veziri elinden tutup ayağa kaldırdı. Yüzüne karşı, "Ey Kâfir! Câmiye girmeğe sana kim izin verdi?" dedi. Bu arada câmi görevlileri ve orada bulunanlar korktular. Bir ân sessizlik oldu. Herkes Mâhrez bin Halefe baktı. Vezirin koruma görevlisi de hiçbir şey yapamadı. Câmideki müslümanlar, derhal veziri dışarı çıkardılar.

Âlim ve velî bir zât olan Mâhrez bin Halef, şiirleri ile de tanınmış olup, Tunus'da "Müeddib Mâhrez" ismi ile meşhûr olmuştur. Yazdığı çok sayıda şiirlerden Kartaca kasidesi 245 mısradır. Bu şiirde kadere imân, nasihatler, târih, Kartaca harabelerinden ibret alma ve tasavvuf konuları işlenmiştir.

Bugün Tunus’da zaviyesi, kabri, Seyyidî Mâhrez ismiyle meşhûr olup, Tunusluların ziyâret ettikleri yerlerden biridir. Ders vermek, insanlara maddî ve ma’nevî yardımlarda bulunmak husûsunda büyük bir gayreti ve azmi vardı. Bu işlerle meşgûliyeti sebebiyle çok yorulduğunu söylediklerinde şöyle buyurmuştur:

“Dini anlatmak, ilim öğretmek, insanlara nasihat ve yardım etmek bana çok hoş geliyor. Ben bir avcıyım, belki elime ilerde faydalı olacak biri düşer.”

Yazdığı bir şiirde zulmü şöyle açıklamaktadır “Bir kimse kendisine zulmü yol tutarsa, yaptığı şeylerle zalimliğin zirvesine çıkarsa, yaptığı bütün haksızlıkların, zulümlerin, çektirdiği sıkıntı ve cefâların ve hesapta olmayan bütün şeylerin hesabını verecektir. Biz nice zâlimler gördük. Allahü teâlâ onların yaptıkları zulüm ve haksızlıkları önlerine yığdı. Yaptıkları zulümlerden dolayı, Allahü teâlâ onlara şiddetli azap yapmaya başladı. Zâlimlerin hasmı Allahü teâlâ oldu. O zâlime yaptıklarının cezası yağmur gibi inmeğe başladığında, malının ve mülkünün hiç faydasını görmedi.”

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Rehber Ansiklopedisi cild-17, sh. 26

2) Menâkıb-ül-müeddib li-Mahrez.